

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

FRÅN SUNDSVALLSSPELEN. SKOLFlickORNAS TÄFLING. — FOTO. WAAGSBÖE, SUNDSVALL.

19:DE ÅRG.

DEN 17 MARS 1918

N:o 24

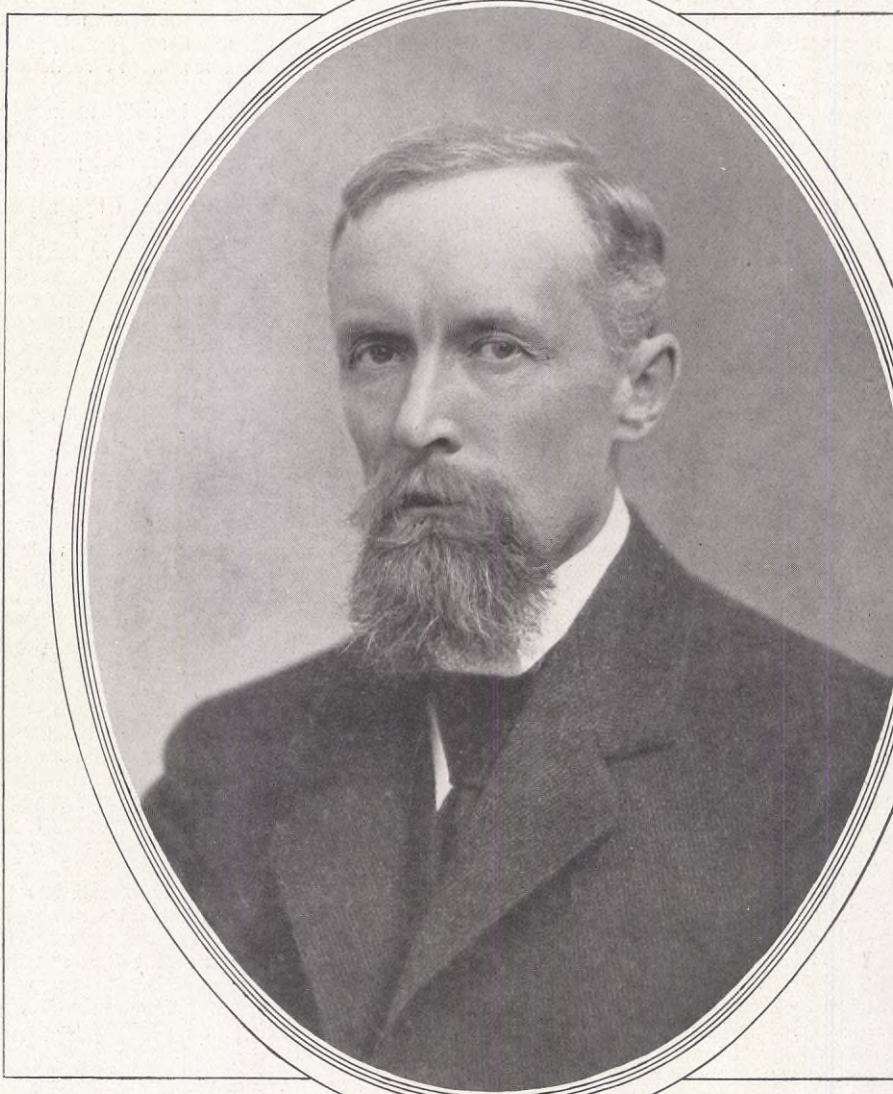

Foto. E. Finn, Uppsala.

Klubb: Bengt Skoersparre.

A. B. Wiklund

Den 15 mars fyller vår nu levande främste auktoritet på den finsk-ugriska språkforskningens område prof. K. B. Wiklund i Upsala sitt femtionde år. Bemärkelsedagen är förtjänt af uppmärksamhet äfven utanför fackmännens krets, ty namnet Wiklund har klang långt utöfver de lärda högskolornas hörsalar. Det är hans förtjänst, att vi svenskar lärt oss uppfatta lappfolket som hvad det i verkligheten är: en naturprodukt sådan den *måste* te sig under gifna naturförhållanden. Det är icke så synnerligen lång tid tillbaka, som det var en allmän uppfattning, att lapparne vore dömda till undergång på samma sätt som Amerikas indianer. Sådan vore utvecklingens obehagliga lag. Nu är uppfattningen en annan. Nu vet man, att den nomadiserande lappen i verkligheten är den ende af släktet *Homo sapiens*, som kan leva i ödebygder sådana som de, hvori han har sitt tillhåll. Vill man öfver hufvud bevara mänskligt lif häruppe, gäller det att med alla till buds stående medel skydda lappen och hans renar. Sträfvandena i detta syfte äro icke en gård af medlidande, utan tillgodoseendet af ett kulturkraf. Det är hvad Wiklund lärt svenskarne. Och lapparne ha att tacka honom icke blott därför. Från abc-boken till bibeln är namnet Wiklund förenadt med den på lappska språket tryckta litteraturen.

Karl Bernhard Wiklund är född i Västerås den 15 mars 1868 samt son till fotografen Olof Wiklund därstädes och hans maka Karolina Josefina Pettersson. Efter att år 1885 hafva aflagt mogenhetsexamen vid fädernestadens allmänna läroverk kom han som student till Upsala, där han år 1894 aflade filosofie licentiatexamen utan föregående kandidatexamen. Därtill hade han beredt sig icke blott genom grundliga bokstudier, utan äfven genom omfattande resor. Sålunda hade han i forskningssyfte berest Lule lappmark 1885—86, besökt lapparne i Härjedalen, Jämtland och Åsele lappmark 1891—92 samt vistats i Finland 1892—93. Också hade han redan före examens afläggande förordnats att upprätthålla undervisningen i finska och lappska språken vid universitetet och förordnades, så snart han år 1896 hunnit förvärfa filosofisk doktorsgrad, till docent i finsk-ugrisk språkvetenskap. Fortfarande företog han nästan hvarje år ytterligare resor till de områden, dit hans språkforskning kallade honom, och nu utgaf han äfven den skrift, som framför andra bidragit att hos den stora allmänheten sätta lapp-problemet i rätt dager, det i skriftserien *Verdandis småskrifter* år 1899 utgifna lilla häftet "Om lapparna i Sverige". Arten af hans verksamhet och betydelsen af hans vetenskapliga forskning belyses emellertid bäst däraf, att universitetsmyndigheterna redan 1903 gjorde framställning om inrättande åt honom af en personlig professor i hans ämne. I densamma vitsordades dels det intresse han lyckats tillvinna sitt ämne, dels hans synnerligen förtjänstfulla författarverksamhet. Utom talrika mindre uppsatser dels af vetenskapligt innehåll, dels med populärt syfte samt flera editioner af äldre arbeten rörande lappländska förhållanden t. ex. sådana at Samuel Rheen, Olaus Graan och Johannes Tornæus hade Wiklund sålunda utgivit två läroböcker i lappska och därmed fyllt en högst kännbar lucka i vår litteratur, enär de äldre arbetena i ämnet af Fjellström, Ganander och Öhrling daterade sig från 1700-talet och naturligtvis voro för vår tid obrukbara. Vidare hade Wiklund publicerat flera mycket betydande vetenskapliga arbeten, hvaribland särskildt må framhållas två arbeten om de lulelappska dialekterna och hans "Utkast till en urlappsk ljudlära", som gaf alldeles nya uppslag rörande lappska språkets uppkomst och historia. Med sina arbeten rörande urlappskan och sin lärobok i lappska språket

hade Wiklund i själfva verket grundligt och vetenskapligt motiverat ett centralt, för de svenska lapparne behof bättre lämpadt bokspråk än de periferiska eller af olika dialekter blandade språkformer, som förut användts. Det var till detta urlappska språk, som Nya testamentet under hans ledning och delvis af honom själf blifvit översatt. Det låge, framhöll huma iistiska sektionen, i vetenskapens, universitetets och vårt lands välförstådda intresse att bereda en sådan förmåga efter snart tio års framgångsrik lärareverksamhet stadigvarande anställning vid universitetet med en aflöning, som kunde motsvara normala lönansbefo. Omedelbart lede denna framställning visserligen icke till resultat, men saken visade sig omfattad med lifligt intresse vid riksdagen — andra kammaren biföll en enskild motion i ämnet — och vid 1905 års riksdag upptog k. m:t förslaget, som då af riksdagen bifölls. Samma år utnämndes Wiklund till e. o. professor i finsk-ugrisk språkforskning, en ämbetsställning, som från och med 1909 förvandlades till ordinarie.

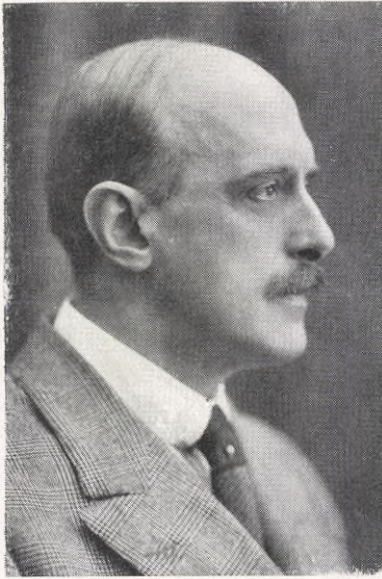
Med om möjligt ännu större ifver än förut har Wiklund efter sin professorsutnämning hängifvit sig åt såväl sin vetenskapliga forskning som sin mera populära upplysningsverksamhet rörande lapparne, deras seder och bruk, religiösa och öfriga förhållanden, deras sång och poesi.

I stor utsträckning har han dessutom tagits i anspråk för officiella uppdrag i afseende på lapparne. År 1908 förordnades han sålunda att jämte från norsk sida utsedd sakkunnig verkställa arkiv- och litteraturundersökning rörande de svenska flyttlapparne renbete i Tromsö och Nordlands amt. Följande år anmodades han biträda vid utredningar för utrikes- och civildepartementets räkning i samband med förhandlingar inför skiljedomstol rörande samma renbete och att såsom sakkunnig biträda vid samma skiljedomstols förhandlingar i Köpenhamn.

Fastän Wiklunds hufvudsakliga lifsgärning legat på lappkännedomens område, må emellertid ingen föreställa sig, att hans intressen inskränka sig härtill. I den från Upsala utgifna tidskriften "Le monde oriental", i hvars redaktion han alltifrån början varit en af de ledande krafterna, har han offentliggjort ett flertal studier på den finsk-ugriska språkforskningens område i allmänhet.

Det är dock naturligtvis företrädesvis för hans förtjänster om de svenska lapparne, för det framgångsrika intresse han lagt i dagen för deras rätt och bästa, som hyllning bringas honom på femtioårsdagen. Där uppe i höga Norden, där midvintersmörket nu håller på att aflösa af de långa sommardagarna, få barnen sin första kunskap både i innanläsningens konst och i det svenska herrefolkets språk med ledning af Wiklunds läroböcker, de lära fäderneslandets historia i hans öfversättning af Odhner, de vuxna höra Ordet förkunnas af präster, som han lärt tala lappska tungomål, och för de gamla läses Nya testamentets evangelium i den språkdräkt han gifvit det. I sanning en stor gärning, genom hvilken Karl Bernhard Wiklund gjort sig väl förtjänt af medborgares tacksamhet.

Slutligen må tilläggas, hvad professor Harald Hjärne år 1904 i riksdagen framhöll, att äfven från politisk synpunkt det är nyttigt för Sverige att äga en vetenskapsman, som är i stånd att till deras rätta halt reducera vissa dels fantastiska, dels osanna uppgifter, som framkomma från finländskt-fennomanskt håll. Wiklund har äfven därvid gifvit prof på kritiskt skarpsinne och mycket bemödat sig om att uppvisa det sanna eller falska i hvarjehanda politiska teorier, som icke saknat och säkerligen ej heller komma att sakna politisk betydelse för oss.

GENERALMUSIKDIREKTÖREN PROFESSOR MAX VON SCHILLINGS som f. n. gästar Stockholm där han dirigerat en konsert till förmån för Tyska Röda Korset.

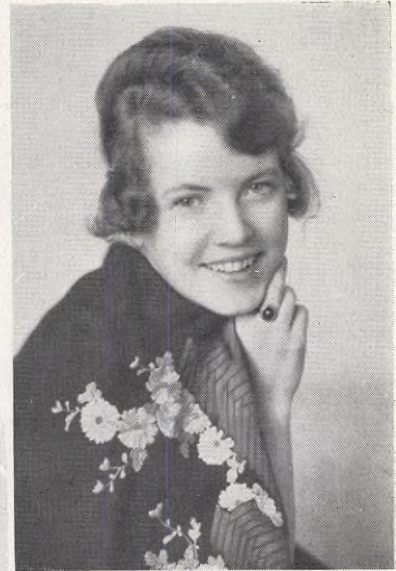
Tisdagen den 5 mars ägde i Auditorium ett märkligare musikevenemang rum i det den på initiativ af violinisten Tobias Wilhelmi till förmån för *tyska Röda korset* anordnade konserten ägnades åt och dirigerades af en af Tysklands främste tonkonstnärer, *professor Max von Schillings*, sedan ett tiotal år generalmusikdirektör i Stuttgart och den andlige ledaren af Württembergs musiklif. Detta är första gången den frejdate kompositören och dirigenten besökt Sverige, ehuru han alltid visat varmt intresse för svenskt musiklif och var det sålunda han, hvilken vid Svenska musikfesten i Stuttgart 1913 var den konstnärlige ledaren, hvilken förde svensk tonkonst till seger. Förut har han här i Sverige varit hufvudsak-

Nedanst. bild:
SVENSKA MÄSSANS REKLAMAF-
FISCH enligt Torsten Schonbergs en-
hålligt antagna täflingsförslag. Tryckes
å W. Zachrissons officin.

I öfrigt synes vår första Svenska Mässa arta sig till en betydande framgång om man får döma af det redan nu — två månader innan anmälningstidens utgång — stora antalet inkomna anmälningar, att icke nämna otaliga förfrågningar.

SVENSKA MÄSSAN
GÖTEBORG
8-14 JULI 1918

FRU EVA LEWERTH den unga sängerskan som nyligen vid konserter i Göteborg vann en afgjord framgång. Det vackra porträttet återfinnes å omslaget till detta n.r. Foto. Falkengren, Sthlm

ligast bekant genom det storstilade förspelet till "Kung Oidipus" och melodrammusiken till Wildenbruchs "Hexenlied", hvilken sistnämnda nu också stod på programmet med skådespelaren *Anders de Wahl* som recitator.

Den 5 mars gafs i Göteborg en mera uppmärksammasad konsert af den unga konsertsångerskan fru *Eva Erikson-Lewerth*. Fru Lewerth härstammar från Göteborg där hennes ovanliga röstbegåfning upptäcktes och fick sin första ledning af den kända sånglärarinnan fru *Axeline Mraz*. Härefter har fru L. i hufvudstaden fullföljt sin konstnärlige utbildning för fru *Mathilda Jungstedt*. Den 10 mars uppträdde fru L. å Göteborgs konserthus med stor framgång.

Foto. Malmström, Sthlm

ETT HISTORISKT MINNESRIKT ADELSPALATS I STOCKHOLM SOM FÖRSVINNER.
Det af *Ebba de la Gardie*, född *Brahe*, uppförda palatset på Söder, där hon bodde och dog. Nu såldt till ett fastighetsbolag.
T. v. Den stora vapenprydda portalen; t. h. Gårdsinteriör.

Det var för flera år sedan bland de unga dans-eleverna en lång, smal flicka, hvilken lätt som en vindfläkt och rörlig som en solkatt, fiaddrade öfver scenen. Det var *Jenny Hasselquist*. Det fordrades inte mycket klokt förutseende för att inse det skulle bli något märkligt af den ungdomen. Nu är hon också en af de allra klarast strålande stjärnorna bland de operakårens danskonstnärinnor, hvilka med en till fullkomlighet drifven teknisk skicklighet förena sin egen personliga stils och temperaments behag.

Jag tror att det stora genombrottet vid vår operabalett skedde vid paret Fokins första besök här för några år sedan. Förut var baletten något rätt jämnstruket och inte så litet tråkigt som ingen människa gick och tittade på för dess egen skull. Men hvilka underbara skönhetsmöjligheter den i sig själf besitter erlar man bl. a. vid åseende af den vid senaste balettprogrammet på Operan af

Forts. å sid. 332.

1. I BALETTEN
"SVANORNA".

2. ORIENTALISK
DANS.

3. I PRIVAT DANS.

Fotos, Goodwin Sthlm.

Kliche: Kem. A.-B. Huset Sjöbergsgården, Sthlm.—Gbg.

1. KRONPRINSENS ANKOMST.
 Vid H. K. H:s sida LANDSHÖF-
 DING STRÖM.

3. KRONPRINSEN VID FORNHEMMET, *hvilket under ett två timmars besök egnades ett påtagligt intresse.*

4. 14-16 ÅRS GOSSAR I SKIDTÄFLAN
Text å sid. 374.

Fotos Wangsböe, Sundsvall.

5. DETACHEMENT Å SKIDOR.

Klänhet Kem. A.-B. Renigt Sjöfverpareri, Sthm.—Gbg.

MÄSTAREN
KONSTÅK-
NING HERR
ULRICH
SALCHOW
på Aresjön.

Anatolyfotos, T.
Marcus, Åre.

Årets
Sundsvalls-
spel, som
pågått från
söndagen d.
3 mars blef-
vo de i sitt
slag största

och intressantaste som någonsin
hållits i Norrland. Gynnade af ett
härligt vinterväder öppnades de
högtidligen med en för stadens
nya skidbacke invigande *bakktäfling*
i närvaro af kronprinsen och
inför en åskådaremassa af omkring
6,000 personer. Bland de närvar-
ande märktes äfven generalerna
Uggla och Malm samt ordföranden
i Svenska skidförbundet och spe-
lens öfverledare frih. S. Hermelin.

I den synnerligen intressanta öppnings-
täflingen: *bakklöpning för mästerskapet i
kombinerad löpning* utmärkte sig medlem-
marna ur Djurgårdens I. F., på ett särde-
les hedrande sätt genom att i hård kon-
kurrens med de duktiga norrlänningarna
belägga de fyra främste platserna i klass I.

I nästa dags täflingar eröfrades mäster-
skapet i kombinerad back- och terräng-
löpning i 1:sta kl. af hr. *Einar Olsson*
Djurgården med 38 p. och i 2:dra kl. af
hr. *Ahnlund* Umeå med 33:7 p.

I första och andra dagens stilfulla *fält-
skjutningar på skidor* med och utan be-
räknad löptid nåddes respektive högsta
resultat af hrr. *H. Grafström*, Åtmar,
löjtnant *Gerdin*, Västerb. reg., och *A.
Blomgren*, Arbrå.

Onsdagen var uteslutande ägnad åt
skolungdomen, och på torsdagen ägde
de utomordentligt intressanta och spän-
nande 60- och 30 km. löpningarna rum.
Desamma blefvo en stor dag för Umeå.

I 10 km.-löpningen för damer segrade
fr. *Elin Pikuniemi*, Haparanda.

Lördagen och söndagen den 2—3 mars ägde i Stockholm Stadion *mästerskapstäf-
lingarna i konst- och hastighetsåkning å skridsko rum*. Täflingarna, hvilka anord-
nats af Stockholms Allmänna Skridskoklubb och båda dagarna gynnades af idealiskt
väder, inleddes Lördagen med löpningar å 500 och 10,000 meter och i dem båda se-
grade herr *Erik Blomgren*, Södermalms I. K. efter en elegant och öfverlägsen åkning.

Söndagen inleddes med konståkning för damer och herrar och belades mästerska-
pet i den förstnämnda af fröken *Magda Mauroy* och i den senare af herr *Gillis
Grafström* efter en synnerligen flott åkning. Samtidigt med konståkning pågingo
hastighetstävlingar på 1,500 och 5,000 meter. Det var på ett hår att lördagens dub-
belmästare, herr *Blomgren* också här skulle hemfört segern men nu fick han nöja
sig med priset i den sistnämnda, medan han i den på 1,500 blef slagen af herr *Per
Axelsson* med endast 0:7 sek.

Det blef också herr *Blomgren*, som hemförde det efter täflingarna utdelade vand-
ringspriset för bästa deltagare.

T. v.: DET SEGRANDE LAGET I ÅRE BOBSLEIGH-TÄFLAN OM BANKIR PERSONS VANDRINGSPRIS: löjtnant
Neumüller (förare), fröken Gjestvang, jägmästare Carlander och löjtnant Sundström (broms). T. h.: HERR
ERIK BLOMGREN, Södermalms I. K., som vid mästerskapstävlingarna å Stockholms Stadion hemförde 3 mäster-
skapspris af 4 samt tilldelades vandringspriset såsom "bästa deltagare". — Efter fotografi.

HERR GILLIS GRAFSTRÖM OCH FRÖKEN MAGDA MAUROY vunno mästerskap i
konståkning vid täflingarne å Stockholms Stadion. — Efter fotografier.

1—2. SVENSKA FRIVILLIGA antråda färderna till Torned för att deltaga under den hvita bindelns tecken. Å bild 2 synes en ung svensk-finsk telegrafist (X) som deltagit i striderna i södra Finland. Han var förföljd af ryssarne men lyckades med ett falskt pass och genom de rödes led uppnå Mäntyluohto och därifrån medfölja den svenska expeditionen. Nu är han åter beredd och på väg att inträda i finska skyddskåren.

3. FINNARNE HÄMTA TRANSITOGODS (sill) i Haparanda för arméns utspisning. T. h. en svensk vaktpost: På andra sidan den tillfrusna älven synes Torned kyrka och landsförsamling.

4. 16 FINNSKA RÖDGLADISTER FÄNGSLADE I HAPARANDA.

Efter fotografier.

...liche: Bengt SJÖVÄRSPARTE.

Vår nordligaste stad på gränsen mot Finland har tilldragit sig uppmärksamhet från hela världen. Sedan krigets utbrott ha utlänningar af snart sagdt hvarje nation rört sig på dess gator. Haparanda har vunnit internationell ryktbarhet. Efter att ha vaknat upp ur sin långa, långa slummer, har Haparanda vuxit som ett Klondyke, erhållit järnväg och mycket annat som den förut saknat.

Våra dagars Haparanda är dock icke detsamma som Haparanda för exempelvis några månader tillbaka. En helt ny fysionomi präglar numera stadens offentliga lokaler och resandeströmmen är en helt annan.

Med det finska inbördeskriget sjönk stadens främlingssiffra betydligt. Inga turister kommo vidare däröfver på sin färd till

öfriga länder. Man torde inte och kunde inte resa genom Finland. Men det var andra som kommo nämligen alla de svenskar, som anmält sig som frivilliga i det finska frihetskriget. Bland dessa svenskar befinna sig också en talrik mängd svensk-finnar och dansk-finnar, som nu låta blodets röst kalla och skynda till sitt fosterlands räddning.

I hopen af tillskyndande äro äfven finska jägare, som rest hem från Tyskland, samt tyska frivilliga, hvilka för-

Forts. å sid. 379.

1. DE INTERNERADE RYSKA SOLDATERNA (i bakgrunden) samt främst, fr. h.: en svensk vaktpost, två svenska officerare som ha befäl öfver de internerade samt en rysk officer.

2. RYSSAR I ARBETE under svensk militärbevakning (de tre soldaterna med ammunitionsörddel och skarpladdade gevär). — Flykt vore synnerligen riskabel.

3. RYSKA FÅNGAR i hvita under arbetet.

P. G. GLIMSTEDT.
Major v. Lifreg.-gren. res. F. 1871.
Stupad i Finland som frivillig i Skyddskåren.

A. VON JULIN.
Finsk ingenjör och godsägare med svenska släktförbindelser.
Mördad af rödgardister.

Porträtts.

Texter å sid. 382.

B. BJÖRKENHEIM.
Finsk godsägare af svensk adelsläkt.
Mördad af rödgardister.

En åtgärd från dansk sida som i Tyskland mottagits med starkt missnöje är danska regeringens internering af prisbesättningen på den vid Skagen strandade tyska kaparen, f. d. spanska ångaren *Igotz Mendi*.

Fartyget, som i början af år 1917 kapades och utrustades af den berömda tyska äventyrskryssaren Wolf, grundstötte den 26 febr. på Skagens ref. Här har det efter särskilda öfverenskom-

melser mellan danska, tyska och spanska myndigheter ånyo tagits i besittning af sin spanske kapten.

Strax efter strandningen tvang emellertid en hård storm hela besättningen jämte de under kaparefärderna i Stilla hafvet och Atlanten ombordtagna passagerarna att lämna fartyget. Härvid fördes den tyska prisbesättningen under dansk militärbevakning dels till Odense dels till Aalborg för att interneras. Det är denna

NÅGRA ÖGONBLICKS-
FOTOGRAFIER AF
DEN VID SKAGEN
STRANDADE SPAN-
SKE ÅNGAREN MED
TYSK PRISBESÄTT-
NING:

1. Ångaren strandad vid Skagen. I bakgrunden ett danskt örlogsfartyg som vakt.
2. Räddning af ombordvarande. Foton tagen då den tysko, senare internerade, prisbesättningen inländföres; priskaptenen ses just hoppa ur båten.
3. Borgmästaren i Skagen konfererar med den tyske priskaptenen.

4. De tyska sjömännen föras under dansk militärbevakning genom Skagens gator till interneringsplatsen.
5. Del af den spanska besättningen utanför hotellet i Skagen.
6. Öfverlevande från de af tyskarne med "Igotz Mendi" och i samarbete med tyske kaparkryssaren "Wolf" anfallna fartygen af många olika nationaliteter afresa från Skagen.

interrering som väckt en fullkomlig storm i den tyska pressen och i betydlig grad bidragit att skärpa förhållandet mellan Danmark och Tyskland, i det att betendet i tyska pressen stämplas som en mot Tyskland uppenbart ovänlig handling.

TILL MINNE AF EMIL SJÖGREN.

(Se föregående nummer.)

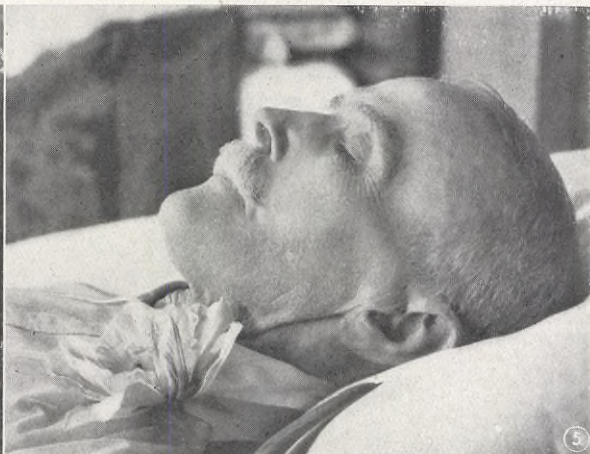
1. I BERLIN, den tid då "Tannhänser"-sångerna skapades.
- 2-4. I OFVANSJÖ, Emil Sjögrens och hans makas vackra villa.
5. PÅ DÖDSLÄGRET — ännu i döden med sitt vinnande vackra leende.

①

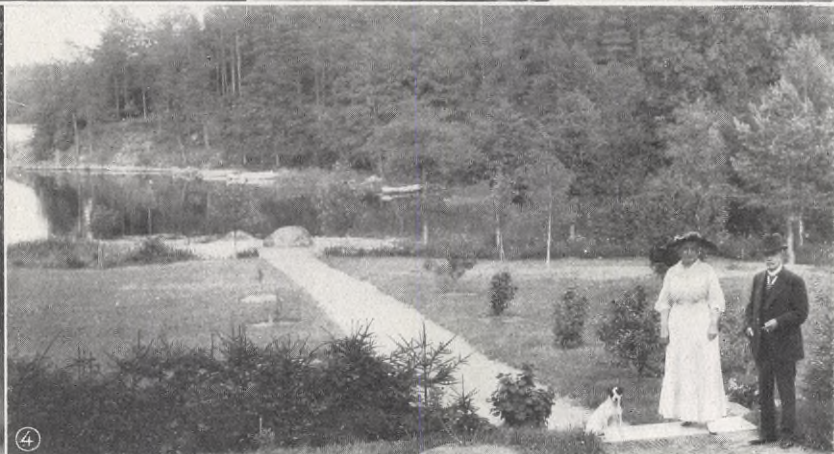
③

⑤

②

④

Efter fotografier.

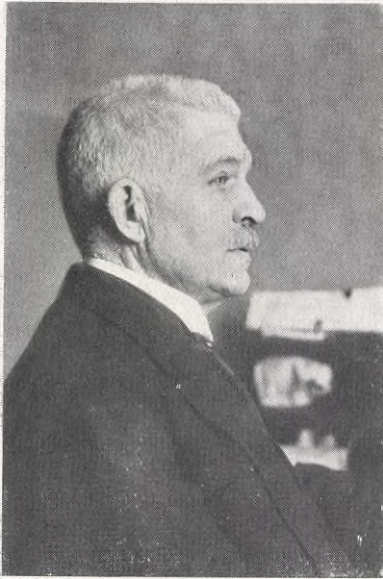
Källa: *Brasa*, N:o 19, s. 10.

Jordfästningen efter den nyligen aflidne tonsättaren Emil Sjögren för rättades den 7 mars under högtidliga former i Johannes kyrka i Stockholm. Som inledning spelades den aflidnes begrafningshymn "Nenia" hvarefter ärkebiskop Söderblom höll minnstalet öfver den döde, erinrande om hans verk och personlighet. Violinisten Sven Kjellström spelade härpå Andante ur andra violkonserten, och efter jordfästningsritualen, som utfördes liturgiskt af ärkebiskopen, sjöng O. D. isterna under director musices Hugo Alfvén "Hvita liljor", ett ståtligt körverk, skrifvet till text af Snoilsky. Bland den mängd representativa personer, som fyllde templet märktes bl. a. prins Eugen och Musik. Akad. preses, justitierådet Karl Silfverstolpe m. fl.

Foto. Malmström, Stkm.

CHR. ERIKSSONS MINNESSTEN ÖFVER GUSTAF FRÖDING. Tdxt å sid. 382.

Efter portrat.
F. STATSRADET D:R EDV. HJELT, ledare af den finska delegation som nu afslutat fredsforhandlingarne med Tyskland.

Efter fotografi
1.200 FINSKA JÄGARE FRÅN TYSKLAND HÅLLA PARAD PÅ STORA SÅLUTORGET I VASA.

Forts. fr. sid. 375.

klarats som invalider efter striderna vid tyska fronterna, men som nu åter vilja ut.

På Haparandas gator vimlar det dagligen af dessa ynglingar iklädda fårskinnsplåsar och fårskinnsmössor. Hvilket brokigt och lysande inslag i den Mannerheimiska bondehären skola de ej bli!

T. h.

PÖRTÖ, den längst ut i hafsbandet mellan Hålsingfors och Borgå belägna ön, dit skyddskärerna från Pellingeskären dragit sig tillbaka. Motvarande ett af våra mindre svenska fisklägen, dit samtidigt lotsplats är förlagd, erbjuder Pörtö så godt som inga möjligheter att med lifsmedel förse de dit flyktade käristerua.

Det i inbördes krig försänkta Finland har sökt räddningen i tillkallandet af utländsk — tysk — hjälp. Underrättelsen härom har icke undgått att väcka förstämning i Sverige, häst Ålands utseende till "etapp-station" för den främmande undsättningen icke kunnat misskännas såsom till sin verkliga innebörd riktadt mot det gamla moderlandet, hvilket trots sig bäst gagna både Finlands och Nordens folk genom att söka försona de stridande partierna inom den unga republiken och ena dem till gemensam kamp mot inre upplösning och utifrån hotande faror. Ingen af dem har velat lyssna till klokhetens röst: de hvita såväl som de röda ha föredragit främlingsråd och främlingshjälp. Och plötsligt står det klart för oss svenskar, huru litet vi i grunden förstå det moderna Finland och huru litet de nutida finländarne förstå oss och det moderna Skandinavien.

I en i dagarna utgifven skrift "Det nya fäderneslandet" har en ung finsk författare, Erik Grotenfelt, lyft en snibb på förlåten, som döljer Finlands hemlighet: Finland har under det hundraåriga samlifvet med Ryssland förlorat tron på sig sjelft. Överklassen hade i själva verket inrättat sig för fortsatt förening med Ryssland. Ekonomiskt hade den varit tillsammans med detta land; där hade den sina affärsförbindelser, däriifrån hämtade den sina förmögenheter. Dess politiska ideal var laglighetsprogrammet i förhållandet till Ryssland, dess arbetsmetod var det passiva motståndet. I detta läge öfverraskades den af världskriget och den ryska revolutionen. I den situation, som nu skapades, förstod den ej att finna sig till rätta. I stället för att taga ledningen åsåg den med skräckfylldt sinne, huru förryskningen nerifrån dag efter dag grep omkring sig. "Ser du inte", yttrar resonören i Grotenfelts skrift, "nästan hvar dag ryska soldater sida vid sida med finländska arbetare i demonstrationstågen? Ser du inte hvar kväll den uppbyggliga trafiken på gatorna och i skväror och esplanader? Har inte socialisterna i dag in-

bjudit ryssarna till en demonstration för att utöfva påtryckning på Finlands landtdag? Och så vidare i oändlighet. Förryskningen nerifrån växer med hvar dag. Där har du frihetsskänken, som den ryska revolutionen så ädelmodigt gaf oss. Det är revolutionens vapen, iörbrödringen vid fronten. Med tyskarne lyckades det inte. Men hos oss går det förträffligt. Sådana processer för siggä just i revolutionstider. Frihets-

Forts. å sid. 392.

Efter fotografi

HERMAN LINDQVIST — RAOUL HAMILTON.
 Nyutnämnda till Andra kammarans
 Talman och Vice Talman.
 Se årg. XIX: 17. Se årg. XVII: 6.

Bilden till höger:
 FREGATTKAPTENEN NERGER, befälhafvare å
 tyska kaparkryssaren "Wolf"

Den kända tyska äfventyrskryssaren Wolf's kommandör, fregattkapten Neger har nyligen återvänt till Tyskland, sedan han under sin 15-månaders långa expedition sänkt 36 fiendliga fartyg om sammanlagt 210,000 tons. Har beibnats med orden Pour le merite.

Efter porträtt. Bild: Nilsbergars.

KAPTEN NILS ÅNGMAN, från Persien förd i
 rysk fångenskap och nyligen därifrån befriad
 samt nu återkommen till Sverige.

Text å sidan 382.

Vidstående bild:

DEN VÄRLDSBERÖMDE FRANSKE HJÄLTE-
 FLYGAREN GARROS, som lyckats fly ur tysk
 fångenskap och nå sitt land.

Foto. Ellqvist, Stockholm.

Klöße: Bernd Nilsbergars.

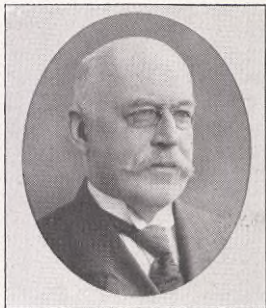
SOLKOLNIKOV, ryska bolschevikregeringens
 ombud vid fredsunderstecknandet i Brest-
 Litowsk mellan Ryssland—Centralmakterna.

John Redmond. Irlands store och
 outtröttlige förkämpe för homerule,
 har i dagarna aflidit. Med Redmond
 har bortgått en af irländarnas främsta
 män inom politiken. Född år 1856
 kom han redan 1881 in i underhuset
 och blef där sedermera samlare och
 ledare af ett nationalistiskt parti. Som
 han dock ej var anhängare af Irlands
 fullständiga skiljande från England,
 angreps han våldsamt af Sinn-Feinerna
 och hade dessutom åtskilliga politiska
 stormar att rida ut i sitt af skarpa
 politiska ytterlighetspartier samman-
 satta fosterland. En imponerande ta-
 lare och personlighet förstod dock
 Redmond att behålla auktoriteten öf-
 ver iftertalet af sina landsmän, och
 hans bortgång är en stor förlust för
 dem, som önskat en utjämning mel-
 lan England och Irland.

JOHN REDMOND, irländska natio-
 nalisternas ledare och förkämpe för
 Homerule med irländskt parlament i Dublin, har i dagarna aflidit vid 62 års ålder

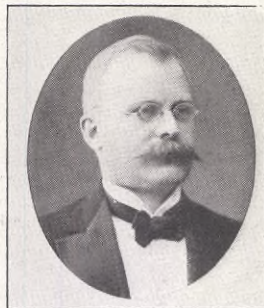
C. CARLANDER.
Grosshandlande. — Göteborg.
80 år 10 Mars.*

O. E. MELIN.
Grosshandlande. — Göteborg.
60 år 6 Mars.*

C. A. DAM.
Skeppsmäklare. — Stockholm.
60 år 3 Mars.*

K. G. KARLSSON.
Direktör. Kommunaltjänstman. —
Skövde. — 50 år 14 Mars.

J. KARSBERG.
F. d. Skogschef. — Finspång.
70 år 3 Mars.

J. OLSSON.
Godsägare. — Balderup.
60 år 7 Mars.*

C. AF GEIJERSTAM.
Bruksägare. — Rockhammar.
50 år 3 Mars.*

H. S. CASSEL.
Redaktör. — Stockholm.
50 år 17 Mars.*

A. E. DAHLBERG.
Rådmän. — Stockholm.
60 år 18 Mars.*

O. A. PERMAN.
Rektor. — Örnsköldsvik.
60 år 16 Mars.*

E. M. WIKLAND.
Öfverstelöjtnant. — Stockholm.
50 år 29 Febr.*

B. N. R. LILIENBERG.
Nyttnämnd Justitieombuds-
man.*

A. P. LARSSON †.
F. d. Redaktör. — Stockholm.
F. 48. † 6 Mars.*

E. A. WIKBERG †.
Skogsinspektör. — Dorotea.
F. 53. † 17 Febr.*

M. A. DAHLGREN †.
Civilingeniör. Donator. Stock-
holm. — F. 55. † 28 Febr.

R. JONSON †.
Fabriksidkare. — Göteborg.
F. 56. † 3 Mars.*

* Data å nästa sida.

INTERIÖR FRÅN UTSTÄLLNINGEN: *Birgittaskåpet från Vadstena. I förgrunden: Birgittas kista.*

I Stockholm öppnades den 7 mars den utställning af föremål till belysning af *den heliga Birgittas* och *birgittinerordens* historia, som sedan en tid förberedts på initiativ af Vitterhetsakademien och Birgittaföreningen i Vadstena.

Utställningen är anordnad i Statens historiska museums kyrksal. Utställningsföremålen utgöras af Birgittas och hennes dotter Katarinas skrin och andra relikier från Vadstena, och från Linköpings domkyrka, altarkärl som tillhöra eller fordom tillhört klosterkyrkan i Vadstena, altarskåp och altartaflor med birgittinskt innehåll från olika kyrkor, några representanter för de rika skatter af skulptur och måleri, som finnas bevarade i Vadstena, Birgitta- och Katarinabilder från svenska kyrkor, väfnader och broderier, bref och handlingar, böcker och sigill.

Det som tilldrager sig den största uppmärksamheten — åtminstone hos den som icke är textilspecialist — är den rikt företrädda medeltida bildsnidar- och målarkonsten. Det främsta rummet intager här det stora altarskåpet från Birgittaaltaret i Vadstena, som utfördes i Lübeck på 1450-talet af mästarna Hans Hesse och Johannes Stenradh och hvars skulpterade hufvudframställning visar Birgitta som "Guds språkrör" framläggande Kristi ord för himmelens, jordens, skärseldens och helvetets invånare, därtill apostlar och helgon, andliga och världsliga stormän, nunnor och munkar och vid hennes fötter de arma själarna, som i helvetet och i skärseldens olika stadier lida för sina synder. Altarskåpsdörrarnas insidor visa reliefer med motiv ur Marialegenden, målningarna utanpå och på ytterdörrarna framställa scener dels ur Kristi lidandes historia, dels ur Birgittalegenden. — Några af Birgittas uppenbarelser framställas i målningarna på altarskåpen från Appuna kyrka i Östergötland och från Lye kyrka på Gottland. Båda äro framstående konstverk; de senare,

som visa hur jungfru Maria i Betlehem uppenbarade för Birgitta, huru hon födt sin son, äro ur ikonografisk synpunkt särdeles intressanta.

Förutom det nyss omtalade stora altarskåpet ha många af de bekanta medeltida skulpturerna från Vadstena medtagits på utställningen. Man återfinner således båda statyerna af den tronande Birgitta från klosterkyrkan och från "bönkammaren", den senare för öfrigt vis-à-vis den intressanta kopian från Visingsö, en gipsafgjutning af det stora triumfkrucifixet m. m.

En liten staty af *den helige Hieronymus*, som kanske många i likhet med under-tecknad förbisett i den tämligen ordnade skulptursamlingen, som står inhägnad med ett rep på golvet i klosterkyrkan, visar sig här i omgifningar, som tillåta ett mera ostördt betraktande, vara ett synnerligen framstående konstverk, som, för att citera katalogen, i käft allvar och naturalistisk styrka söker sitt motstycke. Hvilka skäl, som tala för samma källas attribution till Bernt Notke, Sankt Göransgruppens mästare, anföras icke, men de jäfvas i hvarje fall ej af bildens konstnärliga kvalitet.

En rik samling af medeltidslitteratur, handskrifven och tryckt, som står i samband med Birgittas person, hör, särskildt tack vare sina praktfulla illuminationer, till de vackraste utställningsföremålen. Af stort värde ur både konstnärlig och historisk synpunkt äro också de utställda profven på vadstenanunnornas skicklighet i broderikonsten.

Under högsta ledning af t. f. riksantikvarien d:r Otto Janse har utställningen ordnats hufvudsakligen af riksbibliotekarien d:r Isak Collijn, fröken Agnes Branting och d:r Andreas Lindblom.

Den väckande och lifvande verkan, som utställningen afser att utöfva på intresset för och värden om de birgittinska formminna, hvilat ännu i gudarnas knän. Faustum felixque sit!

S. HIERONYMUS
Bernt Notke (?)
Efter fotograf

STORHERTIG ADOLF-FRIEDRICH VI AF MECKLENBURG STRELITZ HÖGTIDLIGA JORDFÄSTNING. Öfverst: De furstliga deltagarne: 1. Storhertigen af Mecklenburg-Schwerin; 2. Prins Friedrich Wilhelm af Preussen som kejsarens representant; 3. Hertig Johan Albrecht af Mecklenburg, förut regent i Braunschweig; 4. Hertig Adolf af Mecklenburg samt 5. Prins Julius Ernst af Lippe. Nederst: Begrifningsstådet passerar genom Stotts-gatan i Neustrelitz.

(Efter fotograf)

VÄRLDSKRIGET.

Den senaste veckan har i fredshänseende medfört stora händelser. Sålunda kunde den 3 mars i *Brest-Litowsk* det länge och af hela världen med spänning afväntade undertecknandet af den stora freden i öster äga rum. För det förut genom inbördeskrig och folkresningar sönderfallande Ryssland är denna fred bitter nog. Det väldiga stormaktsväldets gränser

PRINS MIRKO AF RUMÄNIEN HAR AF-LIDIT PÅ SJUKHUS I WIEN.

bli genom densamma betydligt sammantryckta, dess inflytande i panslavistisk riktning förminskadt i Europa.

Förutom de villkor som i förra veckans öfersikt nämndes skall Ryssland utrymma distrikten *Ardahan*, *Kars* och *Batum* och afstå från hvarje inblandning i deras stats- och folk-rättsliga nyanordning.

Ungefär samtidigt ha i *Buſta* fredsförhandlingarna med *Rumänien* tagit gestaltning i ett detaljeradt ännu ej slutbehandladt fördrag, hvars viktigaste punkter äro att *Rumänien* afträder hela *Dobrudscha*, att de förbundna upprätthålla en handelsväg för *Rumänien* öfver *Konstanza*.

Med afseende på den för oss viktigaste frågan, om *Finland*, behandla vi denna i en särskild uppsats.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd. För Berättelser och Historietter gäller ovilkorligt förbud.